



## Validity and Reliability Analysis of Self-Efficacy Beliefs Scale for Activities in Preschool Education Program

Fatma Koç<sup>1</sup>, Ramazan Sak<sup>2</sup>, Murat Kayri<sup>3</sup>

**ABSTRACT.** The aim of this study was to develop a valid and reliable scale for preschool teachers' self-efficacy beliefs as they were related to activities in the 2013 preschool education program. The participants in this study consisted of 425 preschool teachers selected by random sampling. The researchers created an instrument consisting of 59 items, all answered using a 5-point Likert-type scale. Expert opinions were obtained for the content validity of the scale, and exploratory factor analysis were conducted to determine its construct validity. Exploratory factor analysis revealed that the scale had 10 factors: Art, Drama, Field Trips, Mathematics, Movement, Music, Play, Preparation for Reading and Writing, Science and Turkish Language. The total reliability coefficient (Cronbach alpha) for the scale was calculated as .95. Taken as a whole, the results show that this self-efficacy scale is a valid and reliable instrument for measuring preschool teachers' self-efficacy beliefs concerning activities in the preschool education program.

**Keywords:** Preschool education, teacher self-efficacy beliefs, scales development.

### SUMMARY

**Purpose and significance:** Factors affecting the success of teaching and learning include teachers' beliefs and perceptions relating to specific phases of the educational process, including their ability to achieve competence and their potential to cope with a variety of situations while fulfilling their duties and responsibilities. There have been some studies of the self-efficacy beliefs of preschool teachers and preschool teacher candidates, but these have focused narrowly on the teaching of certain subject areas such as Drama, Mathematics and Science; and no study has hitherto examined preschool teachers' self-efficacy beliefs related to preschool education as a whole. As such, scholars have not previously devised a self-efficacy scale that covers the whole range of activities undertaken in Turkish preschools, i.e., art, drama, field trips, mathematics, movement, music, play, preparation for reading and writing, science and Turkish language. The aim of this study was therefore to develop a valid and reliable scale for measuring preschool teachers' self-efficacy beliefs relating to this comprehensive array of preschool subjects and activities.

**Methods:** The participants in the current study were 425 preschool teachers, 346 female and 79 male, who worked in kindergartens or nursery classes in the Turkish cities of Muş, Mardin, Batman and Van during the spring semester of the 2013-2014 academic year. Evaluation of the draft form's intelligibility, meaning, content validity and language was performed by six experts from Bülent Ecevit University, Muş Alparslan University and Yüzüncü Yıl University, whose research areas included preschool education, preschool programs, and measurement and evaluation. The construct validity of the revised scale was tested using exploratory factor analysis (EFA) and principal component analysis. To determine the reliability of the scale, Cronbach's alpha internal consistency coefficient was calculated.

**Results:** When EFA was applied, the appropriateness of the sample size was confirmed by the KMO and Barlett statistics (KMO=.924;  $X^2=13984.273$ ;  $p=.000$ ). The total explained variance value for the 10 factors was found 60.61% after varimax rotation. As a result of EFA, it was determined that the 5-point Likert-type scale, consisting of 59 items, had 10 factors: Art, Drama, Field Trips, Mathematics, Movement, Music, Play, Preparation for Reading and Writing, Science and Turkish Language. The scale's total reliability coefficient (Cronbach's alpha) was calculated as .95.

**Discussion and Conclusions:** The analysis established that this self-efficacy scale was a valid and reliable instrument for measuring preschool teachers' self-efficacy beliefs about the full range of activities that occur in Turkish preschool education. As such, it is hoped that this scale will facilitate important contributions to the literature.

<sup>1</sup> Muş Alparslan University, Faculty of Education, [zelalelifenes@gmail.com](mailto:zelalelifenes@gmail.com)

<sup>2</sup> Yüzüncü Yıl University, Faculty of Education, [ramazansak06@gmail.com](mailto:ramazansak06@gmail.com)

<sup>3</sup> Muş Alparslan University, Faculty of Education, [muratkayri@gmail.com](mailto:muratkayri@gmail.com)

# Okul Öncesi Eğitim Programındaki Etkinliklere Yönelik Öz-Yeterlik İnanç Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Analizi

Fatma Koç<sup>5</sup>, Ramazan Sak<sup>6</sup>, Murat Kayri<sup>7</sup>

**ÖZ.** Bu araştırmanın amacı, okul öncesi öğretmenlerinin 2013 okul öncesi eğitim programındaki etkinlikleri uygulamalarına yönelik, öz-yeterlik inançlarını belirlemek için geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirmektir. Tarama yönteminin kullanıldığı bu çalışmada, seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmış olup, çalışmanın örneklemini 425 okul öncesi öğretmeni oluşturmuştur. Okul öncesi eğitim programındaki etkinliklere yönelik öz-yeterlik ölçeğinin kapsam geçerliliği için uzman görüşüne başvurulmuştur. Ölçeğin yapı geçerliliğini saptamak amacıyla Açıklayıcı faktör analizi yapılmıştır. Beşli Likert tipi, 59 maddeden oluşan ölçeğin açıklayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin maddelerinin; Fen, Türkçe, Matematik, Okuma-Yazmaya Hazırlık, Müzik, Alan Gezileri, Hareket, Oyun, Drama ve Sanat olmak üzere 10 alt boyuttan oluştuğu saptanmıştır. Ölçeğin tüm maddeleri için hesaplanan toplam güvenilirlik katsayısı (Cronbach alpha) .95 olarak bulunmuştur. Bu çalışmanın sonucunda; okul öncesi öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitim Programındaki Etkinliklere Yönelik Öz-Yeterlik Ölçeğinin; öğretmenlerin öz-yeterlik inançlarını ölçebilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu saptanmıştır.

**Anahtar sözcükler:** Okul öncesi eğitim, öğretmen öz-yeterlik inancı, ölçek geliştirme.

## GİRİŞ

Çocukların doğuştan getirdikleri potansiyellerini en üst sınırlara kadar geliştirebilmeleri, onlara erken yaşlarda sunulan imkânlarla doğrudan ilişkilidir (Oktay, 2000). Nitelikli, sağlıklı ve istenilen davranışlara sahip bireylerin yetiştirilmesi için eğitime erken yaşlarda başlanması gerekmektedir (Yılmaz, 2003). Bunun için de sağlıklı bir aile ortamı ile nitelikli bir okul öncesi eğitim kurumuna ihtiyaç duyulmaktadır (MEB, 2013). Nitelikli bir okul öncesi eğitimin temel unsurlarından biri de iyi hazırlanmış programdır (Zembat, 2007). Çocukların bütün gelişim alanlarının desteklenmesi için öğretmenlerin nitelikli programlara ihtiyaçları bulunmaktadır (Morrison, 2012).

Türkiye’de okul öncesi eğitim programı, çocukların tüm gelişimlerine odaklanırken, gelişim alanlarının birbiriyle olan dinamik etkileşimlerini de destekleyerek çocuğun bu alanlardaki davranışlarını en üst seviyeye çıkarmayı amaçlamaktadır (Dağlıoğlu, 2012). Bu nedenle de programda çocuklara kazandırılacak beceriler için çeşitli gelişim alanlarını destekleyen etkinliklere yer verilmektedir (MEB, 2013). Okul öncesi eğitime verilen önemin artmasına paralel olarak, Milli Eğitim Bakanlığı belli aralıklarla okul öncesi eğitim programını gözden geçirmekte ve yeni düzenlemelere gitmektedir. Şu andaki program, 2013 yılından itibaren uygulanmakta olup Fen, Türkçe, Matematik, Okuma-Yazmaya Hazırlık, Müzik, Alan Gezileri, Hareket, Oyun, Drama ve Sanat etkinliklerini içermektedir.

Okul öncesi eğitim programında yer alan bu etkinliklerin çocuğun gelişimine olan katkılarının istenen şekilde gerçekleşmesinde öğretmen hayati bir role sahiptir. Öğretmen, hem eğitim programının alanındaki uygulayıcısı (Senemoğlu, 2013), hem de okul öncesi eğitiminin niteliğini ve çocuğun gelişimini etkileyen en temel belirleyici faktörlerden biridir (MEB, 2013). Bir öğretmenin kendine olan inancı, çeşitli durumlarla baş etme potansiyeli ve stratejileri, belli bir etkinliği başarmak konusunda yeterliklerine ilişkin algısı; başarıya ulaşmasında önemli etkenlerdir (Senemoğlu, 2013). Ayrıca öğretmenin kişilik özellikleri de, öğrenme ve öğretme sürecine yönelik yöntem, teknik, araç ve gereç seçerken alan bilgileri ile birlikte göz önünde bulundurması gereken diğer bir faktördür. Bu bağlamda, öğretmenin alan bilgisi ve kendisine yönelik öz-yeterlik algısı, sınıfta uygulayacağı yöntemleri ve stratejileri belirlemede önemli bir değişken olduğundan, öz-yeterlilik inancı, etkinliğin amacına ulaşmasını büyük ölçüde etkileyen bir faktördür (Demirel, 2012). Öz-yeterlik inançları bizim davranışlarımızın özellikle de davranış değişikliklerimizin önemli bir değişkeni olarak kabul görür. Öz-yeterliliğin teorik temeli Bandura’nın sosyal-bilişsel kuramına dayanmaktadır (Henson, 2001).

<sup>5</sup> Öğretim Görevlisi, Muş Alparslan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, zelalelifenes@gmail.com

<sup>6</sup> Yrd.Doç.Dr., Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, ramazansak06@gmail.com

<sup>7</sup> Doç. Dr. Muş Alparslan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, muratkayri@gmail.com

Bandura (1977) öz-yeterlik inancının, engeller ve olumsuz deneyimler karşısında bunlarla başa çıkmaya çalışılıp çalışılmayacağı, bunun için ne kadar süre ve ne kadar çaba harcanacağı konularında bir belirleyici olduğunu savunur ve öz-yeterliliği, bireyin bir şeyi başarmak için gerekli adımları uygulamaya ve yeteneklerini organize etmesine ilişkin inançları olarak tanımlar. Tschannen-Moran ve Woolfolk Hoy (2001) öğretmen öz-yeterliliğini, öğretmenin istenilen öğrenci katılımını ve öğrenmeyi gerçekleştirebilme yeteneğine ilişkin kendisine yönelik yargısı olarak tanımlamışlardır. Senemoğlu'na (2012) göre ise öz-yeterlik, bireyin farklı durumlarla başa çıkma, belli bir etkinliği başarma yeteneğine ve kapasitesine ilişkin kendi algısı, kendine inancı ve kendisine ilişkin yargısıdır. Öğretmen öz-yeterliliği kavramı, öğretmenlerin öğrencinin öğrenmesini ve başarısını olumlu yönde etkileme yeteneklerine ilişkin inançları için kullanılır (Denzine, Cooney ve McKenzie, 2005) ve öğretmenin sınıftaki etkililiğini etkileyen önemli bir motivasyon kaynağı (Pendergast, Garvis ve Keogh, 2011) olmanın yanı sıra, öğretmenin öğretmekten zevk alması ve öğretme performansı ile da ilişkilidir (Watters ve Ginns, 1995; Riggs, Diaz, Riggs ve diğerleri 1994).

İlgili alanyazın incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin öz-yeterliklerine ilişkin bazı çalışmalar bulunmaktadır. Örneğin, Gömleksiz ve Serhatlıoğlu (2013) okul öncesi öğretmenlerinin öğretmen öz-yeterlik inançlarını bazı değişkenlere (cinsiyet, meslekteki hizmet süresi, görev yaptıkları kurum, kurumun içinde bulunduğu sosyo-ekonomik çevre) göre incelemişlerdir. Bu çalışmada “okul öncesi öğretmenlerinin öz-yeterlik inancı ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda okul öncesi öğretmenlerinin öz-yeterlik inançlarının yüksek olduğu ve incelenen değişkenlere göre öz-yeterlik inançlarında bir farklılık olmadığı bulunmuştur. Çobanoğlu (2011) ise okul öncesi eğitimde eğitim programı uygulamasının yordayıcıları olarak öğretmen öz-yeterlik ve öğretmenlik inançlarını ele almıştır. Araştırmada, Eğitim Programı Uygulama Ölçeği, Tschannen-Moran and Woolfolk Hoy (2001) tarafından geliştirilen Öğretmen Öz-yeterlik Ölçeğinin Türkçe versiyonu ve Öğretmen İnançları Anketi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik ve öğretmenlik inançlarının, eğitim programı uygulamalarını hem içerik seçimi hem de öğrenme süreci bakımından anlamlı derecede yordadığı belirlenmiştir. Kesgin (2006) ise okul öncesi öğretmenlerinin öz-yeterlik düzeyleri ile problem çözme yaklaşımını kullanma düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmada veri toplama aracı olarak “Öz yeterlilik Ölçeği” ile “Problem Çözme Envanteri” kullanılmıştır. Woolfolk ve Hoy (1990)'un öz yeterlilik ölçeği Türkçe'ye uyarlanmıştır. Araştırmanın sonucunda okul öncesi öğretmenlerinin öz-yeterlik düzeylerinin ortalamasının üstünde olduğu görülmüştür. Çalışmada ayrıca okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlilikleri ile demografik değişkenleri arasında herhangi bir ilişki bulunmamıştır. Okul öncesi öğretmenleriyle yapılan bazı çalışmalarda ise öğretmenlerin belirli etkinliklere yönelik öz-yeterlikleri incelenmiştir. Örneğin, Özbey ve Alisinanoğlu (2009) okul öncesi öğretmenlerinin fen etkinliklerine ilişkin yeterliklerini bazı değişkenlere (yaş, kıdem, okul türü ve mezun olunan okul) göre incelemişlerdir. Araştırmada “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Fen Etkinliklerine İlişkin Yeterliliklerini Belirleme Ölçeği” uygulanmıştır. Çalışma sonucunda, söz konusu değişkenler ile okul öncesi öğretmenlerinin fen etkinliklerine ilişkin yeterlikleri arasında anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur. Diğer bir çalışmada ise Kadim (2012) okul öncesi öğretmenlerinin oyun öğretime ilişkin öz-yeterliklerini incelemiştir. Araştırmacı tarafından geliştirilen “Okul Öncesi Dönemde Oyun Öğretimi Öz-yeterlik Anketi” kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda, okul öncesi öğretmenlerinin oyun etkinliklerini uygulama ve değerlendirmeleriyle demografik değişkenleri arasında bir ilişki bulunmazken, oyun etkinliklerini planlamaları ile bazı demografik değişkenleri (görev yapılan okulun yeri, okul türü, yardımcı personelinin olup olmaması) arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Araştırmalarda çalışma grubunu okul öncesi öğretmen adaylarının oluşturduğu öz-yeterlik çalışmaları da bulunmaktadır. Örneğin, Kesicioğlu ve Güven (2014) okul öncesi öğretmen adaylarının öz-yeterlik düzeyleri ile problem çözme, empati ve iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Öğretmen adaylarının problem çözme, iletişim ve empati becerileri ile öz-yeterlikleri arasında bir ilişki olduğunu bulmuşlardır. Öğretmen adaylarına yönelik bazı çalışmalarda ise öğretmen adaylarının belirli konulardaki öz-yeterlikleri incelenmiştir. Örneğin, okul öncesi öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz-yeterlikleri, Çetingöz (2012) tarafından incelenmiştir. Okul öncesi öğretmen adaylarına “Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Öz-yeterlik Ölçeği” uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda, okul öncesi öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz-yeterlik düzeylerinin iyi olduğu ve sınıf düzeyi, cinsiyet, ek atölye

çalışmaları alıp almama durumuna göre öz-yeterlik düzeylerinde anlamlı farklılıklar bulunduğu belirlenmiştir. Aksu (2008) okul öncesi eğitimi, sınıf öğretmenliği ve fen bilgisi öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının matematik öğretimine ilişkin öz-yeterlik inançlarını cinsiyet, liseden mezun olunan alan ve öğrenim görülen ana bilim dalına göre incelemiştir. Öğretmen adaylarına “Öğretmen Adayı Matematik Öğretiminde Öz Yeterlilik İnanç Ölçeği” uygulanmıştır. Çalışma sonucunda bu değişkenlere göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ekinci-Vural ve Hamurcu (2008) ise okul öncesi öğretmen adaylarının fen öğretimine yönelik öz-yeterlik inançlarını incelemişlerdir. Örneklem grubuna “Sınıf Öğretmenliği Fen Öğretiminde Öz-yeterlik İnanç Ölçeği” uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda 3. sınıf öğretmen adaylarının öz yeterlik inançlarının 1. sınıf öğretmen adaylarından daha yüksek olduğundan anlamlı bir fark bulunmuştur. Alabay (2006), okul öncesi öğretmen adaylarının fen öğretimine yönelik öz yeterlilik inanç düzeylerini belirlemeyi amaçlamıştır. Öğretmen adaylarına “Fen Öğretiminde Öz-yeterlik İnanç Ölçeği” uygulanmıştır. Öğretmen adaylarının öz-yeterlikleri demografik özellikleri açısından değerlendirilmiştir. Bu araştırmada, not ortalaması yükseldikçe ve eğitim görülen sınıf yükseldikçe fen öğretimine yönelik öz-yeterlik inançlarının yükseldiği belirlenmiştir. Ayrıca alanyazında okul öncesi öğretmenleri ile okul öncesi öğretmen adaylarının öz-yeterlik inançlarını karşılaştıran çalışmalarda bulunmaktadır. Örneğin, Şenol-Ulu (2012) okul öncesi öğretmen adayları ile okul öncesi öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik öz-yeterlik inançlarını karşılaştırmıştır. Çalışmada “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Çok Boyutlu Öz-yeterlik Ölçeği” kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda okul öncesi öğretmenlerinin öz-yeterlik inançlarının okul öncesi öğretmen adaylarının öz-yeterlik inançlarından daha yüksek olduğu bulunmuştur. Kotaman (2010) okul öncesi öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının özyeterliklerini karşılaştırmıştır. Çalışmada 24 maddeden oluşan öğretmen özyeterlik ölçeğinin Türkçe versiyonu kullanılmış olup okul öncesi öğretmenlerinin özyeterliklerinin öğretmen adaylarının özyeterliklerinden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Okul öncesi öğretmenlerinin/öğretmen adaylarının öz-yeterliklerine ilişkin bazı ölçek geliştirme çalışmaları da bulunmaktadır. Şeker ve Alisinanoğlu (2015) okul öncesi öğretmenlerinin matematik eğitimine yönelik öz yeterliliklerinin değerlendirilmesi için bir değerlendirme aracı geliştirmeye çalışmışlardır. Otuz altı (36) maddeden oluşan 5’li Likert tipi ölçeğin toplam güvenirlik kat sayısı 0.967’dir. Tepe ve Demir (2012) okul öncesi öğretmenlerinin öz-yeterlik inançlarını ölçebilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmeyi amaçlamışlardır. Araştırmacılar tarafından geliştirilen ölçeğin kapsam geçerliliği için uzman görüşü alınmış ve yapı geçerliliği için faktör analizi yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda geliştirilen ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu ortaya çıkmıştır. Özmenteş (2011) müzik, sınıf ve okul öncesi öğretmenleri ve öğretmen adaylarının müzik öğretimlerine yönelik öz-yeterliklerinin ölçülebilmesi için geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmeyi amaçlamıştır. Geliştirilen ölçek 5’li Likert tipi derecelendirilmiş olup, kapsam geçerliliği için uzman görüşü alınmış ve yapı geçerliliği için faktör analizi uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler Müzik Öğretimine Yönelik Öz-yeterlik Ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermiştir.

Yapılan çalışmalar göz önünde bulundurulduğunda, okul öncesi öğretmen ve öğretmen adaylarının öz-yeterliklerinin eğitim ve öğretim bağlamında (öğrenme-öğretme süreci, iletişim becerileri, aile katılımı, planlama, öğrenme ortamlarının düzenlenmesi ve sınıf yönetimi) ya da bazı okul öncesi eğitim etkinliklerine yönelik olarak incelendiği görülmektedir. Söz konusu çalışmalarda kullanılan ölçeklerin bir kısmının öğretmenlerin farklı etkinliklere yönelik öz yeterliliklerini ölçmeyi amaçladıkları saptanmıştır. Örneğin, Kadim (2012) “Okul Öncesi Dönemde Oyun Öğretimi Öz-yeterlik Anketi”ni oyun etkinliğine, Çetingöz (2012) “Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanmaya Yönelik Öz-yeterlik Ölçeği”ni drama etkinliğine; Özbey ve Alisinanoğlu (2009) “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Fen Etkinliklerine İlişkin Yeterliliklerini Belirleme Ölçeği”ni fen etkinliklerine; Aksu (2008) “Öğretmen Adayı Matematik Öğretiminde Öz Yeterlilik İnanç Ölçeği”ni matematik etkinliğine; Ekinci-Vural ve Hamurcu (2008) “Sınıf Öğretmenliği Fen Öğretiminde Öz-yeterlik İnanç Ölçeği”ni fen etkinliğine; Alabay (2006), “Fen Öğretiminde Öz-yeterlik İnanç Ölçeği” ni fen etkinliğine ilişkin özyeterliliği ölçmek için kullanmışlardır. Ayrıca, kullanılan bazı ölçme araçlarının (Çobanoğlu, 2011; Kesgin, 2006) yurt dışında geliştirilmiş ve Türkçe’ye uyarlanmış oldukları belirlenmiştir. Ancak, okul öncesi eğitim programında yer alan etkinliklerin tamamını kapsayan öz-yeterlik inanç ölçeği bulunmamaktadır. Bu nedenle bu çalışmanın amacı, okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitim

programındaki etkinliklere ilişkin öz-yeterlik inançlarını ölçmeye yönelik, kültürel değerlere uygun, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracının geliştirilmesidir.

## YÖNTEM

Bu araştırmanın amacı; okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitim programındaki etkinliklere ilişkin öz-yeterlik inançlarını ölçebilecek bir ölçek geliştirmektir. Bu çalışmada tarama yöntemi kullanılmış olup bu bölümde araştırmanın çalışma grubu, ölçme aracının geliştirilmesi, ölçme aracının uygulanması ve verilerin analizinde kullanılan tekniklere yer verilmiştir.

### Araştırmanın Örnekleme

Araştırmanın örneklemini 2013-2014 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Muş, Mardin, Batman ve Van illerinde, bağımsız anaokulları ve anasınıflarında görev yapan ve çalışmaya gönüllü katılan 425 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Bu araştırmanın örnekleme yöntemi, seçkisiz örnekleme olup temel özelliği örneklemin evreni temsil etme gücünün yüksek olması ve örnekleme birimlerinin örnekleme seçilme olasılıklarını eşit veya bağımsız olması olarak açıklanabilir (Büyüköztürk, Çakmak-Kılıç, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2014). İl Milli Eğitim Müdürlüklerinden alınan verilere göre 2013-2014 eğitim öğretim yılında Van ilinde 939, Batman ilinde 500, Muş ilinde 373 ve Mardin ilinde 615 okul öncesi öğretmeni görev yapmaktadır. Her bir ildeki okul öncesi öğretmen sayısının yüzde 20'si oranında öğretmenin çalışma kapsamına alınması amaçlanmıştır. Diğer bir ifade ile Van ilinden 188, Batman ilinden 100, Muş ilinden 76 ve Mardin ilinden 124 olmak üzere toplamda 488 okul öncesi öğretmenine ölçeğin uygulanması amaçlanmıştır. Ancak veri toplama sürecinde, araştırmacılar her ilde farklı ilçelerden olacak şekilde okulları ziyaret edip, alınan izinler doğrultusunda, önce okul yöneticilerine ve sonrasında öğretmenlere çalışma konusunda kısa bir bilgilendirme yapmışlardır. Bu bilgilendirme sonrasında çalışmaya gönüllü katılımı kabul eden 450 öğretmene bizzat araştırmacılar tarafından anketler uygulanmıştır. Ancak, daha sonra yapılan değerlendirmelerde çoğunluğu boş bırakılmış 25 ölçek analiz dışı bırakılarak, toplamda 425 ölçek analiz edilmiştir. Araştırmaya katılan 425 öğretmenin 346'sı kadın, 79'u ise erkek öğretmenlerden oluşmaktadır. Örneklemdaki cinsiyet dağılımını eşit ya da birbirine yakın olmamasının, Türkiye'deki okul öncesi öğretmenlerinin %5.34'ünün erkek öğretmenlerden oluşuyor (Milli Eğitim İstatistikleri, 2014) olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

### Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitim programındaki etkinliklere yönelik öz-yeterlik ölçeğinin maddelerini oluşturmak için yerli ve yabancı alanyazından yararlanılmıştır (Aksu, 2008, Bandura, 1977; Çetingöz, 2012; Denzine, Cooney ve McKenzie, 2005; Gömleksiz ve Serhatlıoğlu, 2013; Henson, 2001; Kesicioğlu ve Güven, 2014; MEB, 2013; Özbey ve Alisinanoğlu, 2009; Pendergast, Garvis ve Keogh, 2011; Senemoğlu, 2012; Şenol-Ulu, 2012; Tschannen-Moran ve Woolfolk Hoy, 2001). Madde havuzu oluşturulurken özellikle Milli Eğitim Bakanlığının 2013 yılında uygulamaya başladığı Okul Öncesi Eğitim Programında yer alan etkinlikler belirleyici olmuştur. Araştırmacılar tarafından 80 maddeden oluşan bir madde havuzu oluşturulmuştur. Hazırlanan taslak form; kapsam geçerliği, dil, anlam ve ifade anlaşılabilirliği açısından değerlendirilmesi için uzman görüşüne sunulmuştur. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Muş Alparslan Üniversitesi ve Bülent Ecevit Üniversitesinde görevli, okul öncesi eğitim, okul öncesi eğitim programı ve ölçme-değerlendirme alanlarında uzman 6 öğretim üyesinin görüşleri alınmıştır. Uzmanların görüşleri doğrultusunda düzenlenen ölçek (taslak) anlaşılabilirlik ve kolay yanıtlanabilirlik açısından Muş Alparslan Üniversitesi okul öncesi öğretmenliği anabilim dalında okuyan 50 öğretmen adayına uygulanmıştır. Öğretmen adaylarından ölçeğin anlaşılabilirliği ve kolay yanıtlanabilirliğine ilişkin görüşlerini söz konusu taslak ölçek üzerine yazmaları istenmiştir. Öğretmen adaylarının önerileri doğrultusunda son hali verilerek uygulamaya hazır duruma getirilmiştir. Ölçeğin bazı maddelerine ilişkin örnekler aşağıda yer almaktadır.

**Tablo 1.** Ölçeğin bazı maddelerine ilişkin örnekler

Ölçek Maddelerine İlişkin Örnekler	Tamamen Yetersiz	Yetersiz	Kısmen Yeterli	Yeterli	Tamamen Yeterli
Matematik etkinliğinde çocuklara eşleştirme çalışmalarını yaptırmayı ne düzeyde başarabilirsiniz?	1	2	3	4	5
Drama etkinliğinde çocuklara canlandırma çalışmalarını (öykü oluşturma, dramatisasyon, rol oynama, doğaçlama) uygulamayı ne düzeyde başarabilirsiniz?	1	2	3	4	5
Okuma - yazmaya hazırlık etkinliğinde çocuklara temel kavram çalışmalarını yaptırmayı ne düzeyde başarabilirsiniz?	1	2	3	4	5
Türkçe dil etkinliğinde çocuklara öykü anlatmayı ne düzeyde başarabilirsiniz?	1	2	3	4	5
Sanat etkinliğinde çocuklara kağıt çalışmaları (kesme, yırtma-yapıştırma, katlama) yaptırmayı ne düzeyde başarabilirsiniz?	1	2	3	4	5
Oyun etkinliğinde çocuklara yapılandırılmış oyunlar oynatmayı ne düzeyde başarabilirsiniz?	1	2	3	4	5
Müzik etkinliğinde çocuklara ritim çalışmaları yaptırmayı ne düzeyde başarabilirsiniz?	1	2	3	4	5
Fen etkinliğinde çocukların mıknatıs, büyüteç, pusula gibi basit araçları kullanma becerilerini geliştirmeyi ne düzeyde başarabilirsiniz?	1	2	3	4	5
Hareket etkinliğinde kuvvet, hız, çabukluk, esneklik, dayanıklılık ve koordinasyonu geliştirici çalışmaları ne düzeyde başarabilirsiniz?	1	2	3	4	5
Alan gezisi etkinliğinde yöredeki tarihi bir yere veya bir müzeye gezi düzenlemeyi ne düzeyde gerçekleştirebilirsiniz?	1	2	3	4	5

72 maddeden oluşan ve “1- Tamamen Yetersiz” den, “5- Tamamen Yeterli” ye doğru derecelendirilmiş beşli Likert tipi hazırlanan ölçek, araştırmacılar tarafından 450 okul öncesi öğretmene uygulanmıştır. Çoğunluğu boş bırakılmış 25 ölçek analiz dışı bırakılarak, toplamda 425 ölçek analiz edilmiştir. Hazırlanan ölçeğin yapı geçerliği Temel Bileşenler Analiz (Principle-Component Analysis) yöntemine dayalı Açımlayıcı faktör analizi ile test edilmiştir. Ölçeğin güvenilirliğini belirlemek için ise Cronbach-Alfa iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır.

## BULGULAR

Okul öncesi eğitim programındaki etkinliklere ilişkin öz-yeterlik ölçeğinin uygulanmasıyla elde edilen verilere önce geçerlik, sonrasında ise güvenilirlik analizleri uygulanmıştır.

### Açımlayıcı Faktör Analizi

Verilerin faktör analizi için uygun olup olmadığı Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri ve Barlett testi sonuçlarıyla incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda KMO değeri 0.924 olarak bulunmuştur. Örneklem büyüklüğünün uygunluğu KMO ve Barlett istatistiğiyle onaylanmıştır (KMO =.924;  $X^2 = 13984.273$ ,  $P = .000$ ). KMO değerinin 0.60'tan büyük olması ve Barlett küresellik testinin anlamlı çıkması verilerin analize uygun olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, Çakmak-Kılıç, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2014). Geliştirilen ölçeğin 72 maddelik ilk haline uygulanan Açımlayıcı Faktör Analizi sonucunda öz değeri 1'in üzerinde olan 15 faktör oluşmuştur. Ancak, uzman görüşleri dikkate alındığında ölçek maddelerinin 15 alt boyut oluşturmayacağı kanaati oluşmuştur. Boyutlara ait öz-değerler arasındaki farkın fazla olması da ölçeğin 15 alt boyuttan

oluşmayacağına işaret etmiştir. Referans aldığımız okul öncesi eğitim programındaki etkinliklerin 10 faktörde toplanması gerektiğinden, Açıklayıcı Faktör Analizi, Varimax tekniği ile döndürme (rotasyon) işlemine tabi tutulmuştur. Elde edilen 10 faktörlü yapıda, madde toplam korelasyonu ve madde faktör yük değeri 0.40'ın altında olan 13 madde ölçekten çıkarılmıştır. Ölçeğin nihai formunda bulunan 10 faktörlü yapıya ait 59 maddenin döndürme sonrası Açıklanan Varyans değerleri Tablo 2'de gösterilmiştir.

**Tablo 2.** Okul öncesi eğitim programındaki etkinliklere yönelik öz-yeterlik ölçeğinin açıklanan varyans değerleri

Bileşenler	Başlangıç öz değerleri			Yük değerleri			Döndürme rotasyon sonrası yük değerleri		
	Toplam	Varyans	Yığılma %	Toplam	Varyans	Yığılma %	Total	Varyans	Yığılma %
1	16.157	27.384	27.384	16.157	27.384	27.384	6.267	10.622	10.622
2	5.683	9.632	37.016	5.683	9.632	37.016	5.545	9.398	20.020
3	2.906	4.925	41.942	2.906	4.925	41.942	5.317	9.012	29.032
4	2.211	3.748	45.690	2.211	3.748	45.690	3.615	6.127	35.159
5	1.827	3.096	48.786	1.827	3.096	48.786	2.846	4.824	39.983
6	1.699	2.879	51.665	1.699	2.879	51.665	2.790	4.728	44.711
7	1.467	2.487	54.151	1.467	2.487	54.151	2.480	4.204	48.915
8	1.401	2.375	56.526	1.401	2.375	56.526	2.371	4.018	52.933
9	1.237	2.096	58.622	1.237	2.096	58.622	2.328	3.945	56.879
10	1.171	1.985	60.607	1.171	1.985	60.607	2.200	3.728	60.607

Tablo 2 incelendiğinde, varimax döndürme işlemine tabi tutulan ölçeğin 10 faktörüne ilişkin toplam açıklanan varyans değeri % 60.61'dir. Ölçeğin her bir alt boyutuna ilişkin açıklanan varyans değerleri Tablo 2'de gösterilmiştir.

Okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitim programındaki etkinliklerine yönelik öz-yeterliklerini belirlemek amacıyla geliştirilen ölçeğin yapısında bulunan toplam 59 maddenin 10 faktör altında madde yük değerleri Tablo 3'de verilmiştir.

**Tablo 3:** Faktör ve madde yük değerleri.

Faktörler	Faktör No	Faktör Adı	Madde Yük Değeri
1. Faktör	50	Fen Etkinliği	.746
	51	Fen Etkinliği	.712
	52	Fen Etkinliği	.699
	46	Fen Etkinliği	.696
	45	Fen Etkinliği	.691
	53	Fen Etkinliği	.678
	42	Fen Etkinliği	.658
	43	Fen Etkinliği	.583
	48	Fen Etkinliği	.571
	49	Fen Etkinliği	.552
	47	Fen Etkinliği	.546
	44	Fen Etkinliği	.491

2. Faktör	27	Türkçe Etkinliği	.770
	25	Türkçe Etkinliği	.740
	28	Türkçe Etkinliği	.690
	24	Türkçe Etkinliği	.688
	23	Türkçe Etkinliği	.651
	22	Türkçe Etkinliği	.625
	26	Türkçe Etkinliği	.615
	29	Türkçe Etkinliği	.569
	21	Türkçe Etkinliği	.527
3. Faktör	2	Matematik Etkinliği	.744
	3	Matematik Etkinliği	.738
	1	Matematik Etkinliği	.697
	4	Matematik Etkinliği	.673
	5	Matematik Etkinliği	.656
	7	Matematik Etkinliği	.564
	6	Matematik Etkinliği	.505
	9	Matematik Etkinliği	.451
8	Matematik Etkinliği	.435	
4. Faktör	15	Okuma Yazmaya Hazırlık Etkinliği	.624
	20	Okuma Yazmaya Hazırlık Etkinliği	.623
	14	Okuma Yazmaya Hazırlık Etkinliği	.575
	19	Okuma Yazmaya Hazırlık Etkinliği	.572
	16	Okuma Yazmaya Hazırlık Etkinliği	.556
	17	Okuma Yazmaya Hazırlık Etkinliği	.536
	13	Okuma Yazmaya Hazırlık Etkinliği	.507
	18	Okuma Yazmaya Hazırlık Etkinliği	.452
5. Faktör	36	Müzik Etkinliği	.740
	38	Müzik Etkinliği	.730
	37	Müzik Etkinliği	.713
	40	Müzik Etkinliği	.605
	39	Müzik Etkinliği	.519
	41	Müzik Etkinliği	.464
6. Faktör	58	Alan Gezisi	.805
	57	Alan Gezisi	.803
	59	Alan Gezisi	.786
7. Faktör	55	Hareket Etkinliği	.789
	56	Hareket Etkinliği	.775
	54	Hareket Etkinliği	.693
8. Faktör	34	Oyun Etkinliği	.739
	35	Oyun Etkinliği	.732
	33	Oyun Etkinliği	.715
9. Faktör	11	Drama Etkinliği	.728
	10	Drama Etkinliği	.674
	12	Drama Etkinliği	.594
10. Faktör	32	Sanat Etkinliği	.741
	31	Sanat Etkinliği	.720
	30	Sanat Etkinliği	.376

Tablo.3’de belirtildiği gibi, maddelere ilişkin yük değerleri 0.376 ile 0.805 değerleri arasında değişim göstermektedir. Birinci faktör toplam 12 (42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53); ikinci



faktör toplam 9 (21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29); üçüncü faktör toplam 9 (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9); dördüncü faktör toplam 8 (13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20); beşinci faktör toplamda 6 (36, 37, 38, 39, 40, 41); altıncı faktör toplam 3 (57, 58, 59); yedinci faktör toplam 3 (54, 55, 56); sekizinci faktör toplam 3 (33, 34, 35); dokuzuncu faktör toplam 3 (10, 11, 12) ve onuncu faktör de toplam 3 (30, 31, 32) madde ile ölçekte temsil edilmiştir. Buna göre birinci faktör Fen etkinlikleri, ikinci faktör Türkçe etkinliği, üçüncü faktör Matematik etkinliği, dördüncü faktör Okuma-Yazmaya hazırlık etkinliği, Beşinci faktör Müzik etkinliği, altıncı faktör Alan gezisi, yedinci faktör Hareket etkinliği, sekizinci faktör Oyun Etkinliği, dokuzuncu faktör Drama Etkinliği ve onuncu faktör Sanat Etkinliği olarak isimlendirilmiştir.

Aşağıda Tablo 4'te ölçeği oluşturan 59 maddenin toplam korelasyon değerleri verilmiştir. Tablo 4'te görüldüğü gibi maddelerin madde-toplam puan korelasyon değerleri yüksek olup, 0.267 ile 0.641 arasında değişmektedir. Nihai ölçek formunda kalan 59 maddeye ilişkin madde-madde korelasyon değerleri incelendiğinde bütün maddelerin birbirleriyle olan ilişkilerinin  $p=0.000$  ( $p<.01$ ) düzeyinde anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu sonuçla, ölçekteki maddelerin birbiriyle ilişkisinin yüksek düzeyde olduğu ve benzer durumları ölçtüğü söylenebilir.

**Tablo 4. Toplam Madde toplam Korelasyon Tablosu**

Maddeler	Sig (p) Değeri	N	Toplam Korelasyon Değeri	Maddeler	Sig (p) Değeri	N	Toplam Korelasyon Değeri
1- Matematik	.000	425	.553**	31- Sanat	.000	425	.319**
2- Matematik	.000	425	.488**	32- Sanat	.000	425	.267**
3- Matematik	.000	425	.528**	33- Oyun	.000	425	.505**
4- Matematik	.000	425	.558**	34- Oyun	.000	425	.545**
5- Matematik	.000	425	.502**	35- Oyun	.000	425	.477**
6- Matematik	.000	425	.359**	36- Müzik	.000	425	.471**
7- Matematik	.000	425	.540**	37- Müzik	.000	425	.548**
8- Matematik	.000	425	.378**	38- Müzik	.000	425	.516**
9- Matematik	.000	425	.641**	39- Müzik	.000	425	.464**
10- Drama	.000	425	.394**	40- Müzik	.000	425	.534**
11- Drama	.000	425	.498**	41- Müzik	.000	425	.438**
12- Drama	.000	425	.519**	42- Fen	.000	425	.474**
13- Okuma Y.	.000	425	.551**	43- Fen	.000	425	.500****
14- Okuma Y.	.000	425	.568**	44- Fen	.000	425	.495**
15- Okuma Y.	.000	425	.558**	45- Fen	.000	425	.551**
16- Okuma Y.	.000	425	.577**	46- Fen	.000	425	.614**
17- Okuma Y.	.000	425	.562**	47- Fen	.000	425	.578**
18- Okuma Y.	.000	425	.448**	48- Fen	.000	425	.595**
19- Okuma Y.	.000	425	.569**	49- Fen	.000	425	.517**
20- Okuma Y.	.000	425	.538**	50- Fen	.000	425	.515**
21- Türkçe	.000	425	.484**	51- Fen	.000	425	.578**
22- Türkçe	.000	425	.593**	52- Fen	.000	425	.634**
23- Türkçe	.000	425	.598**	53- Fen	.000	425	.605**
24- Türkçe	.000	425	.442**	54- Hareket	.000	425	.439**
25- Türkçe	.000	425	.397**	55- Hareket	.000	425	.415**
26- Türkçe	.000	425	.509**	56- Hareket	.000	425	.373**
27- Türkçe	.000	425	.502**	57- Gezi	.000	425	.449**
28- Türkçe	.000	425	.563**	58- Gezi	.000	425	.482**
29- Türkçe	.000	425	.560**	59- Gezi	.000	425	.439**
30- Sanat	.000	425	.453**	Toplam	.000	425	.425

\*\*p manidarlık düzeyi  $p<.01$  olarak bulunmuştur.

### Ölçeğin Güvenirlğe İlişkin Bulgular

Okul öncesi eğitim programındaki etkinliklere yönelik geliştirilen öz-yeterlik ölçeğinin güvenilirlik analizleri sonucunda ölçeğin faktörlere göre sırayla güvenilirlik katsayıları (Cronbach alpha); 0.90 (fen), 0.90 (Türkçe), 0.87 (matematik), 0.88 (okuma-yazmaya hazırlık), 0.77 (müzik), 0.92 (gezi), 0.80 (hareket), 0.79 (oyun), 0.74 (drama) ve 0.64 (sanat) olarak bulunmuştur. Ölçeğin tüm maddeleri için hesaplanan toplam güvenilirlik katsayısı (Cronbach alpha) .95'dir.

**Tablo 5.** Okul öncesi eğitim programındaki etkinliklere yönelik öz-yeterlik ölçeğinin faktörlerine ilişkin güvenirlik katsayıları

Faktör Adı	Güvenirlik katsayısı (Cronbach alpha değeri)
1. Fen	.90
2. Türkçe	.90
3. Matematik	.87
4. Okuma-yazmaya hazırlık	.88
5. Müzik	.77
6. Gezi	.92
7. Hareket	.80
8. Oyun	.79
9. Drama	.74
10. Sanat	.64
Toplam Cronbach alpha değeri	.95

Tablo 5'te görüldüğü gibi ölçeğin faktörlerine ilişkin iç tutarlılık katsayıları çok iyi düzeydedir.

#### TARTIŞMA ve SONUÇ

Ülkelerin eğitim programları, yaşadığı çağa uyum sağlayan ve çağın gerektirdiği bilimsel ve teknolojik becerilere sahip bireyler yetiştirmek için sürekli değişim ve gelişim içinde bulunmak zorundadır. Programların sürekli değişim ve gelişim içinde bulunması program unsurlarını (hedef ve davranışlar, içerik, öğrenme-öğretme durumu, değerlendirme) değiştirdiği gibi eğitimde programın uygulayıcısı olan öğretmeni de etkilemektedir (Demirel, 2013). Bu nedenle öğretmenin sürekli kendisini alan bilgisi, öğretim becerileri ve yeni uygulamalar doğrultusunda geliştirmesi gerekmektedir. Etkili bir öğretim hizmeti sağlama açısından en belirleyici öğretmen niteliklerinden birisi olarak görülen öğretmen öz-yeterliği (Özerkan, 2007) konusunda son yıllarda birçok çalışma yapılmıştır. Yapılan literatür incelemesi sonucunda, bu çalışmaların daha çok öğretmenlerin demografik değişkenleri ile tek bir ders ya da tek bir etkinlikle sınırlı oldukları görülmüştür (Aksu, 200; Alabay, 2006; Çetingöz, 2012; Çobanoğlu, 2011; Ekinci-Vural ve Hamurcu, 2008; Gömleksiz ve Serhatlıoğlu, 2013; Kadim, 2012; Kesgin, 2006; Kesicioğlu ve Güven, 2014; Özbey ve Alisinanoğlu, 2009; Özmentaş, 2011; Şeker ve Alisinanoğlu, 2015; Şenol-Ulu, 2012; Tepe ve Demir, 2012). Okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi programındaki etkinliklerin tamamına yönelik öz-yeterlik algılarını inceleyen bir çalışmanın eksikliği görülmüş olup, bu amaçla okul öncesi eğitim programındaki tüm etkinliklere yönelik öz-yeterlik inanışlarını belirleyecek bir ölçme aracı geliştirmek amaçlanmıştır. Bu ölçme aracını geliştirmek için, Milli Eğitim Bakanlığının 2013 Okul Öncesi Eğitim Programında belirtilen etkinlikler referans alınmıştır. İki 80 maddeden oluşan bir madde havuzu oluşturulmuş ve yapılan pilot çalışmalarla, alınan uzman görüşleriyle ölçek 72 maddeye indirilmiştir. Geliştirilen ölçek örneklem olarak seçilen Muş, Mardin, Batman ve Van illerinden 425 okul öncesi öğretmenine uygulanmıştır. Ölçek geliştirme çalışmasında yapılan faktör analizi sonucunda ölçeğin maddelerinin 10 faktör altında toplandığı görülmüştür. Geliştirilmekte olan ölçeğin faktörleri ise Fen, Türkçe, Matematik, Okuma-Yazmaya Hazırlık, Müzik, Alan Gezileri, Hareket, Oyun, Drama ve Sanat etkinliği olarak isimlendirilmiştir. Geliştirilmekte olan ölçeğin Cronbachalfa ( $\alpha$ ) iç tutarlılık katsayısı 0.95 olarak bulunmuştur. Ölçeğe açımlayıcı faktör analizi uygulanmış ve örneklem büyüklüğünün uygunluğu KMO ve Barlett istatistiği ile onaylanmıştır (KMO =.924;  $X^2 =13984.273$ ,  $P =.000$ ). Geliştirilen ölçeğin Varimax döndürme işleminden sonra on faktörüne ilişkin toplam açıklanan varyans değeri % 60.607 olarak bulunmuştur.

Geliştirilen ölçeğin korelasyon katsayıları da ölçekteki maddelerin birbirleriyle ilişkili olduğunu göstermektedir. Ölçeğin tüm maddeleri için hesaplanan toplam güvenirlik katsayısı (Cronbach alpha) .95 olarak bulunmuştur. Sonuç olarak, geliştirilen ölçek üzerinde yapılan analizler

sonucunda geliştirilen ölçeğin okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitim programındaki etkinliklere yönelik öz-yeterlik inançlarını ölçebilecek, güvenilir ve geçerli bir veri toplama aracı olduğu tespit edilmiştir. Geliştirilen bu ölçeğin, okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitim programında yer alan etkinliklere yönelik özyeterliklerinin belirlenmesinde kullanılarak, öğretmenlerin özyeterliklerinin düşük olduğu etkinliklerdeki öğretmen ihtiyacına yönelik düzenlenecek hizmet içi eğitimlere, seminerlere, çalıştaylara yol gösterici olabileceği düşünülmektedir.

## KAYNAKÇA

- Aksu, H. H. (2008). Öğretmen adaylarının matematik öğretimine yönelik öz-yeterlilik inançları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 161-170.
- Alabay, E. (2006). İlköğretim okul öncesi öğretmen adaylarının fen ile ilgili öz yeterlik inanç düzeylerinin incelenmesi. *Yedi Tepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 30-40.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191-215.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak-Kılıç, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Byrne, B. M. (2005). Factor analytic models: Viewing the structure of an assessment instrument from three perspectives. *Journal of Personality Assessment*, 85(1), 17-32.
- Çetingöz, D. (2012). Okul öncesi öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemini uygulamaya yönelik öz-yeterlilikleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42, 131-142.
- Çokluk Ö., Şekercioğlu G., ve Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Pegem yayınları.
- Dağlıoğlu, H. E. (2012). Okul öncesi öğretmeninin özellikleri ve okul öncesi eğitime öğretmen yetiştirme, G. Haktanır (Ed.). *Okul Öncesi Eğitime Giriş* (s. 39-80). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2012). *Öğretim ilke ve yöntemleri öğretme sanatı*. Ankara: Pegem yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2013). *Öğretimde planlama ve değerlendirme öğretme sanatı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Denzine, G. M., Cooney, J. B., ve McKenzie, R. (2005). Confirmatory factor analysis of the Teacher Efficacy Scale for prospective teachers. *British Journal of Educational Psychology*, 75, 689-708.
- Ekinci-Vural, D., & Hamurcu, H. (2008). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Fen Öğretimi Dersine Yönelik Öz-yeterlik İnançları ve Görüşleri. *İlköğretim Online*, 7(2), 456-467.
- Gömleksiz, M. N., ve Serhatlıoğlu, B. (2013). Okul öncesi öğretmenlerinin öz-yeterlik inançlarına ilişkin görüşleri. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(7), 201-221.
- Henson, R. K. (2001, Ocak). *Teacher self-efficacy: Substantive implications and measurement dilemmas*. Sözel bildiri. The annual meeting of the Educational Research Exchange, College Station, Texas.
- Jöreskog, K., ve Sörbom, D. (1993). *LISREL 8: Structural equation modeling with the simplis command language*. Chicago, IL: Scientific Software International Inc.
- Kadim, M. (2012). *Okul öncesi öğretmenlerin oyun öğretimine ilişkin öz-yeterliklerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Bolu.
- Kesicioğlu, O. S., ve Güven, G. (2014). Okul öncesi öğretmen adaylarının öz yeterlik düzeyleri ile problem çözme, empati ve iletişim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(5), 1371-1383.
- Kline, R. B. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling*. New York: Guilford Press.
- Kotaman, H. (2010). Turkish early childhood educators' sense of teacher efficacy. *Electronic Journal of Research in Educational Psychology*, 8(2), 603-616.
- MEB (Milli Eğitim Bakanlığı). (2013). *Okul Öncesi Eğitim Programı*. Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü. Ankara.
- Milli Eğitim İstatistikleri. (2014). *Milli eğitim istatistikleri 2013/2014*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı Yayını.
- Morrison, G. (2012). *Early childhood education today*. Boston: Pearson
- Oktay, A. (2000). *Yaşamın sihirli yılları: Okul öncesi dönem*. İstanbul: Epsilon yayıncılık.
- Özbey, S., ve Alisinanoğlu, F. (2009). Okul öncesi kurumlarda görev yapan öğretmenlerinin fen etkinliğine ilişkin yeterliliklerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(1). 1-18.

- Özerkan, E. (2007). *Öğretmenlerin öz-yeterlik algıları ile öğrencilerin sosyal bilgiler benlik kavramları arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Özmenteş, S. (2011, April). *Müzik öğretimine yönelik özyeterlik ölçeğinin geliştirilmesi*. 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications (ICONTE). 27-29 April 2011, Antalya-Turkey.
- Pendergast, D., Garvis, S., ve Keogh, J. (2011). Pre-service student-teacher self-efficacy beliefs: An insight into the making of teachers. *Australian Journal of Teacher Education*, 36(12), 46-58.
- Riggs, I. M., Diaz, E., Riggs, M., Jusenthada, J., Brasch, K., Torner, J.,... Pelletier, A. (1994). *Impacting elementary science teachers' beliefs and performance through teacher enhancement for science instruction in diverse settings*. Sözel bildiri. The Annual Conference National Association for Research in Science Teaching, Anaheim, California.
- Senemoğlu, N. (2012). *Gelişim, öğrenme ve öğretim kavramdan uygulamaya*. Ankara: Pegem Akademi.
- Senemoğlu, N. (2013). *Gelişim, öğrenme ve öğretim kavramdan uygulamaya*. Ankara: Yargı Yayıncılık.
- Şeker P.T., ve Alisinanoğlu, F. (2015). Self-efficacy scale of preschool teachers towards mathematics education in preschool period. *Creative Education*, 6, 204-210.
- Şenol-Ulu, F. B. (2012). *Okul öncesi öğretmen adayları ile okul öncesi öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik öz-yeterlik inançlarının karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Afyonkarahisar, Türkiye.
- Tepe, D., ve Demir, K. (2012). Okul öncesi öğretmenlerinin öz-yeterlik inançları ölçeği. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(12). 137-158.
- Tschannen-Moran, M., ve Woolfolk Hoy, A. (2001). Teacher efficacy: Capturing an elusive construct. *Teaching and Teacher Education*, 17(7), 783-805.
- Watters, J. J., ve Ginns, I. S. (1995). *Origins of and changes in preservice teachers science teaching efficacy*. Sözel bildiri. The Annual Meeting of the National Association for Research in Science Teaching, San Francisco, CA.
- Yılmaz, N. (2003). Türkiye'de okul öncesi eğitimi, M. Sevinç (Ed.). *Erken çocuklukta gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar* (ss. 67-95). İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Zembat, R. (2007). Okul öncesi eğitimde nitelik. A. Oktay ve Ö. Polat Unutkan (Ed.) *Okul öncesi eğitimde güncel konular* (s. 25-44). İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.